

Peter Lødrup og John Asland

Oversikt over arveretten

10. utgave

TESTAMENT

Jeg Per-C... 44336342 som ikke har livsarvinger erklærer herved
om min... med min død skal fordeles på følgende måte:

1 2108735... n bolig i Terneve...

2 ... utgifter til ar...
... erende formue...
... bo i Terneveier... on skal tilfal...

3 Etter at det er trukket fra for nødvendige skifteomkostninger og min...
bisettelse, minnestund og stell av graven i 20 år, skal min...
eiendeler realiseres på best mulig måte, og den gjenstående verdien skal tilfalle:

Den norske krefteforening, org. nr 988 654 655.

Dette testamentet erstatter eventuelle tidligere testamenter og utstedes i én original og én kopi.
Originalen oversendes til [tingrett i verneting] for oppbevaring. Kopien beholdes av testator.

Solstrand 23.02.21

Per-Christian Johnsen
Per-Christian Johnsen

De undertegnede vitner er myndige og er kjent med at dette... mentet er et testamenter et testamenter
godtatt av testator som testamentsvitner, og undertegner... estators eget ønske. V...
bekrefter vitnene at testator undertegnet dokumentet i... elles påsyn og at de sel...
testamentet mens testator var til stedet. Vitnene bek... samtidig at testator var v...
samling, og at testamentet er gjort av fri vilje.

Vitne 1

Crottsander

Vitne 2

Bjørn Larsen

Bjørn Larsen
Sivilekonom
02115733964
Strandveien 35, 6754 Vikenes

OVERSIKT OVER ARVERETTEN

Peter Lødrup og John Asland

OVERSIKT OVER ARVERETTEN

10. utgave

CAPPELEN DAMM AKADEMISK

© CAPPELEN DAMM AS, 2021

ISBN 978-82-02-68832-5

10. utgave, 1. opplag 2021

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Cappelen Damm AS er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov eller tillatt gjennom avtale med Kopinor, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk.

Omslagsdesign: Marte Fæhn, Lucas

Sats: Bøk Oslo AS

Trykk og innbinding: AiT Bjerch AS

www.cda.no

akademisk@cappelendam.no

Innhold

Forkortelser	9
1 Innledning	11
1.1 Hva handler arveretten om?	11
1.2 Hvordan utpekes arvingene?	11
1.3 Arvefallet og dødsfallet	12
1.4 Hva kan arves?	13
1.5 Formuesordningen mellom ektefeller: felleseie og særeie	13
2 Arv etter loven	16
2.1 Slektens arverett	16
2.2 Første arvegangsklasse	16
2.2.1 Arvelateren etterlater seg bare barn	16
2.2.2 Arvelateren etterlater seg barn og barnebarn	17
2.2.3 Barn født av foreldre som ikke er gift med hverandre ...	18
2.2.4 Adopsjon og arverett	18
2.3 Andre arvegangsklasse	18
2.3.1 Begge foreldrene lever	18
2.3.2 Arvelaterens far eller mor er død	19
2.3.3 Begge foreldrene er døde	19
2.3.4 Særregelen for arvelatere under 25 år	20
2.4 Tredje arvegangsklasse	20
2.5 Slektsarverettens grenser	20
2.6 Ektefellens arverett	21
2.6.1 Innledning	21
2.6.2 Arveretten etter arvelovens kapittel 3	21
2.6.3 Særlig om retten til minste arv	22
2.6.4 Bortfall av ektefellens arverett ved separasjon og skilsmisse	23
2.6.5 Gjenlevende må respektere avdødes testament	23
2.7 Gjenlevende ektefelles rett til å sitte i uskiftet bo	24
2.7.1 Innledning	24
2.7.2 Vilkårene for uskifte	24
2.7.3 Fremgangsmåten	27
2.7.4 Hva inngår i uskifteboet?	28
2.7.5 Gjenlevendes rådighet over boet	29

2.8	Samboerens arverett	31
2.8.1	Innledning	31
2.8.2	Arvelovens samboerbegrep	31
2.8.3	Legalarverett for samboere med felles barn	33
2.8.4	Utvidet testasjonsrett for visse samboere uten felles barn ..	34
2.9	Gjenlevende samboers rett til å sitte i uskiftet bo	34
2.9.1	Vilkårene for samboeruskifte	34
2.9.2	Fremgangsmåten	34
2.9.3	Samboeruskiftets omfang	35
2.9.4	Forholdet til reglene om uskifte for ektefeller	36
2.10	Når avdøde ikke har arvinger	36
3	Arv etter testament	37
3.1	Bakgrunnen	37
3.1.1	Oversikt	37
3.1.2	Dødsdisposisjonene: testamenter – arvepakter – døds-gaver	38
3.1.3	Testasjonsfrihetens utstrekning	40
3.2.	Testamentsformene	41
3.2.1	Behovet for form	41
3.2.2	De ordinære testamentsformer	42
3.2.3	Ekstraordinære testamentsformer	43
3.2.4	Hvis formkravene ikke er oppfylt	44
3.2.5	Oppbevaring av testamenter hos retten	45
3.3	Krav til testator	45
3.3.1	Alder	45
3.3.2	Psykiske hindringer	45
3.4	Ugyldige testasjoner	46
3.4.1	Tvang, svik o.l.	46
3.4.2	Utilbørlig påvirkning	47
3.4.3	Villfarelse	47
3.4.4	Mangler ved innholdet	49
3.4.5	Forbudet mot stamhus o.l.	51
3.5	Hvordan testamenter skal tolkes	51
3.5.1	Problemet	51
3.5.2	Hovedregelen	51
3.5.3	Lovens tolkingsregler	52
3.5.4	Betingelser, frister og pålegg	55
3.6	Arvingen kan respektere mangelfulle disposisjoner	56
3.7	Tilbakekall og bortfall av testament	57
3.8	Forsvunnet testament	58
3.9	Felles testament og gjensidige testament	58

3.9.1	Hva er et felles testament og gjensidig testament?	58
3.9.2	Behovet for felles testament og gjensidig testament.....	58
3.9.3	Tilbakekall og endringer mens begge testatorer lever ...	59
3.9.4	Etter førstavedes død.....	60
3.9.5	Ved lengstlevendes død	62
3.9.6	Vilkår for å bruke tolkingsreglene i al. §§ 61 og 62	63
3.10	Arvepakt	63
4	Livsarvingenes pliktdel	64
4.1	Innledning.....	64
4.2	Pliktdelens omfang	64
4.3	Unntak fra regelen om at arvelateren ikke kan bestemme over pliktdelen.....	65
4.4	Beregning av pliktdel	67
4.4.1	Oversikt.....	67
4.4.2	Hvordan eiendelene blir verdsatt	67
4.4.3	Gaver som er gjenstand for avkortning.....	67
4.4.4	Pliktdel og utdeling til uforsørkede livsarvinger.....	68
4.4.5	Særlig om livsforsikringskrav	68
4.5	Utdeling til barn som ble forsørget av avdøde	70
4.6	Livsarvingen kan respektere krenkelser av pliktdelen.....	71
5	Grensen mellom livsdisposisjoner og dødsdisposisjoner	72
5.1	Noen utgangspunkter.....	72
5.2	Oppfyllelsen fra arvelaterens side skal først skje etter hans død..	74
5.2.1	Bare arvelateren skal yte noe – den typiske dødsdisposisjon	74
5.2.2	Mottaker skal også yte noe ved arvelaterens død.....	74
5.2.3	Arvelateren får en motytelse i egen levetid.....	74
5.3	Oppfyllelse på dødsleiet	75
5.3.1	Problemet	75
5.3.2	Gaver på dødsleiet.....	75
5.3.3	Ytelser mot vederlag.....	75
5.3.4	Når er man på dødsleiet?	76
5.4	Oppfyllelse skjer før arvelaterens død (eller dødsleiet)	76
5.4.1	Problemet	76
5.4.2	Utgangspunktet: Det foreligger en livsdisposisjon.....	77
5.4.3	Oppfyllelse og realitet for arvelateren	80
5.4.4	Arvelaterens motiv har normalt liten betydning	81
5.4.5	Arvelateren dør før et gaveløfte er oppfylt.....	81

6 Noen fellesregler for legalarv og testamentsarv.....	82
6.1 Avtaler om arv	82
6.1.1 Forbudet mot å disponere over ventet arv.....	82
6.1.2 Avkall på arv	82
6.2 Arvingen må overleve arvelateren	83
6.3 Uverdige arving – fradømmelse av arverett.....	84
6.4 Arveretten kan foreldes	85
7 Om fordelingen av arven: skiftet	86
7.1 Melding om dødsfall.....	86
7.2 Privat skifte er hovedregelen	86
7.3 Offentlig skifte.....	88
7.3.1 Oversikt.....	88
7.3.2 Når skal det skiftes offentlig?	89
7.4 Fordelingen av boets eiendeler	89
7.5 Særlig om gjenlevende ektefelles stilling.....	91
7.6 Nærmere om oppgjøret.....	92
7.7 Hvordan blir tvister avgjort?	93
7.8 Særlig om skifte av et uskiftet bo	93
7.8.1 Når skal boet skiftes?	93
7.8.2 Reglene om skifte av boet.....	94
7.8.3 Hvem er arvinger?	95
Eksempel på testament.....	97
Domsregister	99

Forkortelser

Lover

al.	–	lov 14. juni 2019 nr. 21 om arv og dødsboskifte (arveloven)
adl.	–	lov 16. juni 2017 om adopsjon (adopsjonsloven)
bl.	–	lov 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre (barnelova)
deknl.	–	lov 8. juni 1984 nr. 59 om fordringshavernes dekningsrett (dekningsloven)
el.	–	lov 4. juli 1991 nr. 47 om ekteskap (ekteskapsloven)
fal.	–	lov 16. juni 1989 nr. 69 om forsikringsavtaler (forsikringsavtaleloven)
fsvl.	–	lov 12. mai 2015 nr. 27 om forsvunne personar m.v.
ftrl.	–	lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven)
GrL.	–	Kongeriket Norges Grunnlov av 17. mai 1814
husfskl.	–	lov om rett til felles bolig og innbo når husstandsfellesskap opphører (husstandsfellesskapsloven)
odl.	–	lov 28. juni 1974 nr. 58 om odelsretten og åsetesretten
NL	–	Kong Christian Den Femtis Norske Lov av 15. april 1687
strl.	–	lov 20. mai 2005 nr. 28 om straff (straffeloven)

Domssamlinger

ND	–	Nordisk domssamling
Rt.	–	Norsk Retstidende

